

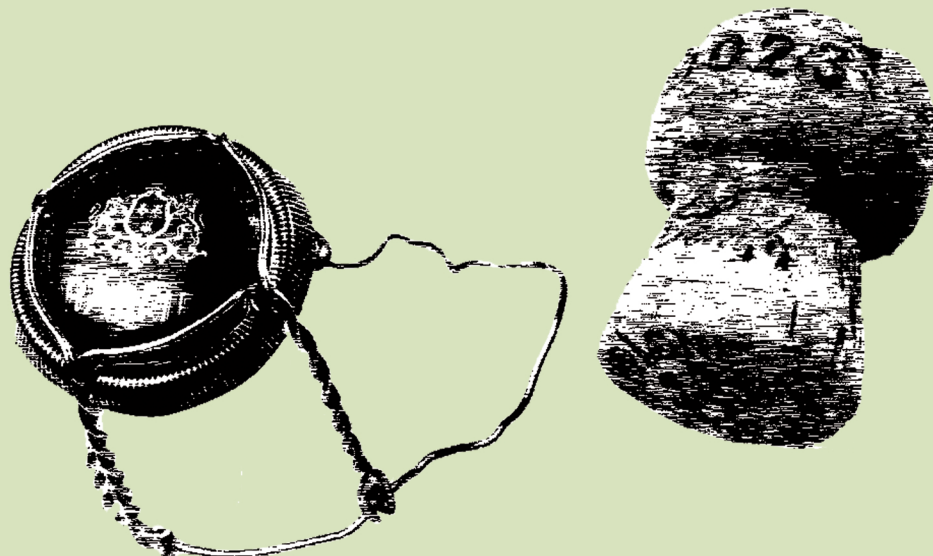

Oslo kommune
Bydel Ullern

RAPPORT
Spørreundersøkelsen

«Ungdom og rus»

Bydel Ullern 2013

Bjørnsletta og Øraker ungdomsskoler (9. og 10. trinn)
og Ullern videregående skoler (VG1)

Utarbeidet av SaLTo-kordinator Tonje Tovik i samarbeid
med de aktuelle skolene og Klaus Hennem Produksjon as

Rapport

SPØRREUNDERSØKELSEN UNGDOM OG RUS

Bydel Ullern 2013

1.	INNLEDNING	2
1.1	Bakgrunn for ungdom og rusundersøkelsen	3
1.2	Bydel Ullern	3
1.3	Utvalg målgruppe	4
1.4	Metode	4
2.	UNGDOMMENE I UNDERSØKELSEN	5
3.	BRUK AV RUSMIDLER	6
3.1	Røyk og snus	6
3.2	Hvor mange drikker?	8
3.3	Hasj/marihuana	9
3.4	Debut alkohol	9
3.5	Hyppeighet	11
3.6	Mengde	12
4.	TILGJENGELIGHET	13
4.1	Salg fra butikker	15
5.	KONSEKVENSER	16
6.	UNGDOMMENS HOLDNINGER	20
6.1	Hva mener ungdommene?	20
6.2	Alkohol og fest	21
6.3	Hasj/narkotika	21
6.4	Foreldrenes holdninger	22
6.5	Framtiden	22
7.	FORELDRENEs HOLDNINGER	23
7.1	Foreldrenes drikkemønster	23
7.2	Holdninger og regler i hjemmet	25
7.3	Foreldrenes oppfølging	27
8.	OPPSUMMERING	29
8.1	Hovedfunn	29
8.2	Tiltak	29
8.3	Konklusjon	30

1. INNLEDNING

Generelt har ungdom det godt, og undersøkelsen forteller at de fleste av bydelens ungdom trives godt i sitt ungdomsmiljø. Dette støttes også av en fersk Ungdata- rapport utført av NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring), som forteller at ungdom generelt har det godt og at rusbruk har gått ned.

Ungdomstiden er for de aller fleste en spennende og sosial tid. De fleste opplever seg selv litt usikre og sårbare, og vil nødvendigvis være den som står utenfor. Ungdom velger derfor ofte «det de andre gjør» og har det greit med det. Det er allikevel ikke alle som opplever ungdomstiden som bekymringsfri. Mange ungdom lever med høyt press og forventninger de ikke klarer å håndtere på egenhånd. Dette kan føre til dårlig selvbilde, søvnproblemer og psykisk stress.

Når det gjelder alkohol og cannabis er bydelens rapport avvikende fra NOVA sin. Våre tall viser at i det i bydelen ikke er en nedgang i rusbruk. Alkoholkonsumet er stabilt høyt og flere jenter enn tidligere oppgir at de drikker seg fulle. Tallene viser økende bruk av cannabis, noe som understøttes av erfaringer fra ungdomsavsnittet ved Majorstua politistasjon.

Bydelen er bekymret for de ungdommene som begår og blir utsatt for uønskede handlinger som oppstår i fylla. Vi finner en klar økning fra 2010 blant de som oppgir at de har blitt utsatt for uønsket seksuell adferd eller overgrep og vi er usikre på omfanget av underrapportering på dette feltet. Det er både tabubelagt og vanskelig å snakke om krenkelser som gjøres av venner og jevnaldrende.

På bakgrunn av funn i kapittelet «Foreldrenes holdninger», mener bydelen at foreldres rolle er svært viktig er i det rusforebyggende arbeidet. Ingen tiltak kan konkurrere med foreldres dialog og handlinger overfor barna. Foreldre påvirker barnas drikkevaner gjennom grensene de setter og hvordan de opptrer som rollemodeller. Den påvirkningen kan styrke den unges tillit til egne beslutninger, og gjøre dem bedre i stand til å takle press i sosiale sammenhenger.

Det blir derfor viktig for bydelen å invitere til samarbeid med foreldre og skoler for å belyse våre felles bekymringer, og finne gode forebyggende og holdningsskapende tiltak.

Kari Andreassen

Bydelsdirektør, Bydel Ullern

1.1 Bakgrunn for ungdom og rusundersøkelsen

Fra tidligere byomfattende undersøkelser vet man at vestkant-ungdom har et høyere alkoholforbruk enn ungdom i Oslo for øvrig. SaLTo-Ullern hadde i 2007 behov for å få kartlagt rusbruk blant bydelens ungdom med spesiell fokus på alkoholvaner. Hensikten med bydelsundersøkelsen var å innhente konkrete tall på omfang og konsekvenser, slik at SaLTo-Ullern kunne igangsette lokalt tilpassede tiltak.

I arbeidet med tiltak mener bydelen at foreldre har en naturlig plass, og derfor er hensikten også å initiere et systematisk samarbeid med Foreldrenes arbeidsutvalg.

Seks år er gått siden Bydel Ullern gjennomførte sin første undersøkelse (2007) blant elever i 9. og 10. trinn på Øraker, og Bjørnsletta ungdomsskole, samt 1. klasse på Ullern videregående skole. Intensjonen var å følge opp med undersøkelser hvert tredje år for deretter å ha mulighet til å evaluere effekten av disse.

Forrige undersøkelse ble gjennomført i mai 2010 og denne du nå holder i hånden er den tredje som ble gjennomført i juni 2013 på samme skoler og klassetrinn.

Det er i årets undersøkelse lagt til et spørsmål om syntetisk cannabis. Bydelen ønsker å sjekke ut mulig bruk blant ungdom. Alle kjernes spørsmål i undersøkelsen er de samme som tidligere år og er dermed direkte sammenlignbare.

1.2 Bydel Ullern

Ullern er en etablert bydel. Det store flertallet av ungdomsskoleelevene i Ullern har bodd i bydelen over en periode på minst 10 år. Dette tyder på at bosettingsmønsteret i bydelen er stabilt. Ullern er også en bydel med mange ressurssterke foreldre, både når det gjelder økonomi, boforhold, utdanning og arbeid. De fleste ungdommene har store private arenaer til rådighet hvor de tilbringer mye av sin fritid.

Det kommunale fritidstilbudet til ungdom lider noe under dette, da det er en tradisjon og kultur i bydelen med private sammenkomster og «hjemme alene fester». Mange ungdommer foretrekker ofte å gå på fester uten voksenkontroll framfor å bruke ungdomshuset, hvor det er alkoholfritt. Det kan synes som om en liberal drikkekultur blant foreldre kan forsterke dette mønsteret.

Bydelen ønsker et jevnt forebyggende fokus i alle vår tiltak for ungdom. Vi ønsker å være i forkant og skape et trygt sted å vokse opp for våre ungdommer.

Ungdomsadderferden i bydelen dreier seg lite om synlig gjeng- og gatekultur, slik den kan arte seg i andre bydeler. Den sosiale problematikken synes i liten grad utad. En utfordring for SaLTo har

derfor vært å forsøke å avdekke noe av det ungdomslivet som rører seg bak fasadene. Denne undersøkelsen er et bidrag i så måte.

1.3 Utvalg – målgruppe

Undersøkelsen har som tidligere år valgt å fokusere på den yngre delen av ungdomsgruppen, det vil i hovedsak si 14–16 åringene. Erfaring fra andre og større undersøkelser (bl.a. NOVA og SIRUS) viser at det er i disse årene majoriteten av ungdommene debuterer og utvikler et drikkemønster.

I årets undersøkelse deltok alle elevene fra 9. og 10 trinn på Bjørnsletta og Øraker ungdomsskole, samt 1. trinn ved Ullern videregående skole.

Foreldrene ble gitt anledning til å reservere sine barn fra å delta, men ingen benyttet seg av dette. Det betyr at alle elevene på de tre års trinnene, som var til stede på skolen den aktuelle dagen, deltok i undersøkelsen.

1.4 Metode

Dette er tredje gangen bydelen gjennomfører denne undersøkelsen. Den er gjennomført innenfor rammen av en klassesstime, og på samme tid i skoleåret (mai/juni måned). Tidspunktet er valgt fordi klassene er langt mer sammensveiset i slutten av skoleåret enn de er ved skoleårets start. Noe som sannsynligvis vil påvirke graden av fester og sammenkomster og den gjensidige påvirkningen elevene imellom.

Det standardiserte spørreskjemaet består av 46 spørsmål. Elevene besvarer disse ved å krysse av på ett av flere ulike svaralternativ. Det gis ikke anledning til kommentarer. En del av spørsmålene besvares kun av de elevene som oppgir å ha drukket seg beruset. Antall svar på disse spørsmålene vil derfor være lavere enn på de andre, ettersom de som oppgir at de aldri har drukket seg beruset følgelig slipper å besvare disse. Disse spørsmålene er merket N=256, som betyr at det er 256 elever som har svart på dette spørsmålet.

På noen av spørsmålene vil den subjektive opplevelsen være avgjørende for hvordan den enkelte elev krysser av på skjemaet. I stedet for at elevene skal redegjøre for hvor mye han eller hun har drukket målt i kvantitet, noe som i mange tilfeller vil være umulig, vil det være lettere å avgjøre om hvorvidt man i en gitt situasjon følte seg beruset eller ikke.

2. UNGDOMMENE I UNDERSØKELSEN

Totalt deltok 434 elever i undersøkelsen. Vi har valgt å ikke telle opp besvarelsene pr. skole, men i stede fokusere på alder/klassestrinn. I forhold til klassestrinn ble fordelingen slik: 9. klasse 125 stk. (**28,8 %**), 10. klasse 147 stk. (**33,9 %**) og i fra videregående 162 stk. (**37,3 %**). I forhold til kjønn var fordelingen: 240 (**55,3 %**) jenter og 194 (**44,7 %**) gutter.

Av de 434 elevene som deltok i undersøkelsen, oppgir **68,2 %** at de er bosatt i Ullern bydel. På ungdomstrinnet var svarprosenten **90,1 %**, mens på videregående trinn svarte **30,9 %** at de var bosatt i bydelen. Årsaken til at svarprosenten er såpass lav blant sist nevnte elever, skyldes fritt valg av studieplass i videregående skole. Når vi har valgt å inkludere alle elevene i denne undersøkelsen, er det fordi vi har en antakelse om at de som går på skole her, også bruker store deler av sin tid i bydelen, og således blir en del av ungdomsmiljøet her.

88,2 % av ungdommene i undersøkelsen oppgir at de trives svært bra, eller ganske bra, i ungdomsmiljøet i bydelen. Dette er helt på linje med nabobydelene Vestre og Nordre Aker.

72,5 % bor sammen med både mor og far, mens **18,1 %** bor hos begge foreldrene, uten at de bor sammen. De resterende bor i all hovedsak enten alene hos mor (**7,6 %**), eller hos far (**0,5 %**).

Deltar du i organiserte fritidsaktiviteter – og hvor ofte deltar du?

	Daglig	Ukentlig	Månedlig	Aldri	Total
Idrettslag	35,0 %	42,7 %	2,8 %	16,9 %	286 stk.
Menighet, trossamfunn	0,3 %	5,9 %	17,8 %	75,9 %	286 stk.
Andre livssynsforeninger	0,7 %	1,4 %	3,8 %	94,1 %	286 stk.
Musikk, dans, teater, film	3,8 %	17,5 %	4,9 %	73,8 %	286 stk.
Fritidsklubb	0,3 %	4,5 %	5,2 %	90,0 %	286 stk.
Interesseorganisasjoner	0,0 %	0,7 %	4,5 %	94,8 %	286 stk.
Politiske organisasjoner	0,7 %	0,3 %	5,9 %	93,0 %	286 stk.
Annet	6,6 %	9,1 %	2,8 %	81,2 %	286 stk.

På spørsmål om de deltar i organiserte fritidsaktiviteter svarer **65,5 %** positivt på dette. De yngste elevene har størst deltakelse, fra **86,2 %** av 9. klassingene, til **52,5 %** av elevene på videregående trinn.

Som tabellen på forrige side viser, er det idretten som aktiviserer de fleste. Hele **77,7 %** av de som deltar i en eller annen form for organiserte fritidsaktiviteter, oppgir at de daglig/ukentlig deltar i idrettsrelaterte aktiviteter. På en annen plass kommer aktiviteter relatert opp i mot musikk, dans, teater, film, som aktiviserer **21,3 %** av ungdommen daglig/ukentlig.

Ungdommene ble også spurt om hvor de opphold seg når de var sammen med venner. **75,6 %** svarte at de ukentlig eller oftere var sammen med venner hjemme hos hverandre, eller på møtesteder ute i friluft (**51,6 %**). Ungdommene møtes også ukentlig på kafé/kino **27,0 %**, eller kjøpesentre (**22,7 %**).

I forhold til private fester svarte **67,2 %** at de minst møttes sine venner en til tre ganger pr. måned for å feste.

Endringer i perioden 2007-2013

Det er små endringer i forhold til ungdommenes trivsel i nærmiljøet, hva de foretar seg på fritiden, og hvem de er sammen med.

Vi ser en viss nedgang i forhold til deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, fra toppen i 2010 med **76,3 %** til **65,5 %** i år. Det er ingen andre faktorer i undersøkelsen som tyder på at ungdommene er mindre aktive totalt sett, men en av flere muligheter er at begrepet «organiserte fritidsaktiviteter» er vanskelig å definere for enkelte. Dette gjelder spesielt i forhold til aktiviteter av mer eller mindre kommersiell karakter, som for eksempel treningsstudioer og lignende.

3. BRUK AV RUSMIDLER

I dette kapittelet er det enkelte spørsmål som kun er besvart av de som har oppgitt å ha drukket seg beruset. Antall svar på disse spørsmålene vil derfor være lavere enn på de andre. Disse spørsmålene er merker N=256, som viser at det er 256 stk. som har besvart spørsmålet.

3.1 Røyk og snus

Cirka en tredjepart av ungdommen oppgir at de enten røyker eller snuser, eller gjør begge deler. Prosentvis fordeler dette seg som: «Røyker daglig» **5,1 %**, «1-2 ganger pr. uke» **8,6 %**, «Bare på fest» **23,1 %**.

For bruk av snus var svarene som følger: «Daglig» **11,8 %**, «1-2 ganger pr. uke» **6,3 %**, «Bare på fest» **10,7 %**.

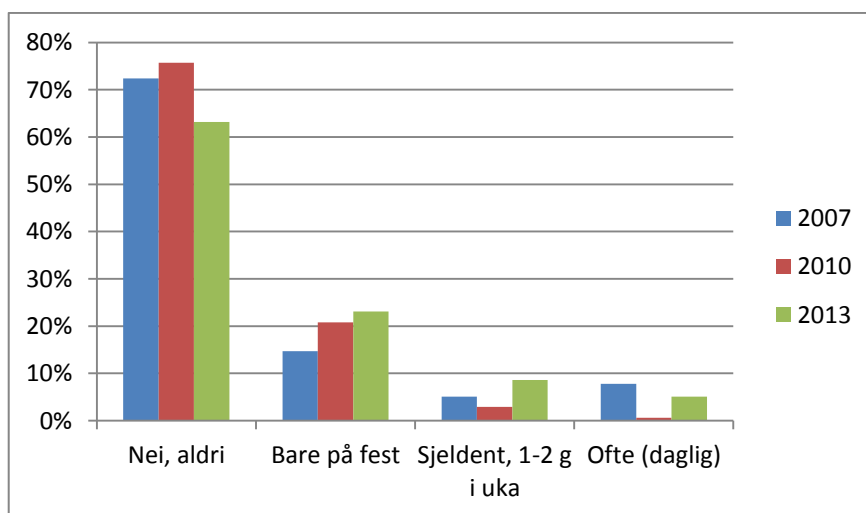
Undersøkelsen viser som tidligere år at det er en klar sammenheng mellom bruken av røyk/snus og alkohol. Blant de elevene som ikke har drukket seg beruset er det få som oppgir at de røyker eller snuser (**8,0 %**). Dette er helt i tråd med funn fra tilsvarende undersøkelser i Oslo. Kort sagt betyr dette at dersom ungdommen røyker eller snuser, så er det også langt større sjanse for at vedkommende også bruker alkohol.

		Røyker du?				Sum
		Nei, aldri	Bare på fest	Sjeldent, 1–2 ganger pr. uke	Ofte (daglig)	
Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har følt deg beruset?	Ja	43,3 %	37,4 %	12,2 %	7,1 %	254 stk.
	Nei	92,0 %	2,3 %	3,4 %	2,3 %	175 stk.
	Sum	62,3 %	23,1 %	8,6 %	5,1 %	429 stk.

Endringer i perioden 2007-2013

Det er en viss økning blant elever som røyker fra undersøkelsen vi foretok i 2010, og da spesielt på ungdomstrinnet. Da svarte **1,9 %** av 9. og 10. klassingene at de røykte 1-2 ganger pr. uke eller oftere. I 2013 var svarprosenten **17,1 %** på det samme spørsmålet.

Under viser grafen svar fra alle elevene i perioden 2007-2013.

I forhold til bruk av snus er forbruket relativt jevnt med tidligere år. I 2007 svarte **67,5 %** at de aldri brukte snus. For 2010 var svarprosenten **70,4 %**, og i år svarte **71,2 %** at de aldri brukte snus.

3.2 Hvor mange drikker?

Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen ble spurt om de noen gang har drukket så mye alkohol at de har følt seg beruset.

Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har følt deg beruset?

	Ja	Nei	Total svarte
SUM	59,3 %	40,7 %	432 stk.
9. klasse	39,8 %	60,2 %	123 stk.
10. klasse	61,9 %	38,1 %	147 stk.
VG1	71,6 %	28,4 %	162 stk.

59,3 % av ungdommen svarte at de har drukket så mye alkohol at de har følt seg beruset. Av jentene svarte **65,1 %** positivt, mens guttene svarte **52,1 %**.

Ungdommene ble også spurt om de hadde utprøvd ulike rusmidler.

Har du prøvd ett eller flere av følgende rusmidler?

	Nei, aldri	En gang	Flere ganger	Totalt
Øl	15,5 %	14,8 %	69,6 %	425 stk.
Vin	20,0 %	17,4 %	62,6 %	425 stk.
Brennevin	38,9 %	14,9 %	46,2 %	422 stk.
Rusbrus	45,0 %	9,8 %	45,2 %	420 stk.
Hasj/marihuana	85,2 %	8,7 %	6,1 %	425 stk.
Syntetisk cannabis	96,9 %	1,7 %	1,4 %	425 stk.
Andre rusmidler	97,2 %	1,9 %	0,9 %	424 stk.

Som tabellen over viser er øl det rusmiddelet som flest ungdom har prøvd, en eller flere ganger, etterfulgt av vin, brennevin og rusbrus. Generelt kan en si at det er svært små forskjeller mellom kjønnene og at hyppigheten øker med alderen.

Endringer i perioden 2007-2013

Det er ingen reel prosentvis endring i forhold til antall som har drukket seg beruset en eller flere ganger fra 2010. Men det er en tendens at guttene drikker noe mindre, mens jenter drikker mer og oftere en i 2010.

3.3 Hasj/marihuana

På ungdomstrinnet svarte **14,3 %** av elevene at de hadde brukt hasj/marihuana en eller flere ganger (9. klasse **7,5 %**, 10. klasse **20,0 %**).

For Videregående trinn svarte **8,8 %** at de hadde prøvd det en gang og **6,9 %** flere ganger.

Det er vesentlig flere gutter (**21,0 %**) enn jenter (**9,8 %**) som har brukt hasj/marihuana. Kjønnfordelingen er i stor grad lik på alle alderstrinn.

Nytt av året er spørsmålet om bruk av syntetisk cannabis. **3,1 %** svarte at de hadde prøv dette en eller flere ganger. Ved krysskjøring av data kom det fram at dette i hovedsak er de samme personene som svarer positivt på at de har brukt hasj/marihuana.

Endring i perioden 2007-2013

Det er en klar økning av elever som oppgir at de har prøvd, eller brukt hasj/marihuana flere gangen. Økningen av forbruket i perioden 2010-2013 kommer i sin helhet fra ungdomstrinnet, da elevene på videregående trinn har en nedgang på samme tid. Spesielt tydelig er 10. klasses trinn der det er en økning fra 2010 på **8,2 %** til **20,0 %**.

3.4 Alkohol debut

Mange ungdom har gjennom oppveksten smakt på alkohol uten å bli beruset. For å få en mer eksakt forståelse av når ungdommen begynner å bruke alkohol som et rusmiddel, har vi derfor valgt å definere debuttidspunktet som: «Første gang en drakk så mye alkohol at en følte seg beruset».

Hvor gammel var du første gang du drakk alkohol slik at du følte deg beruset?

N=256	12 år og yngre	13 år	14 år	15 år	16 år	Total
Sum alle	2,8 %	13,3 %	33,6 %	38,3 %	12,1 %	256 stk.
Jente	1,3 %	12,3 %	36,8 %	36,1 %	13,6 %	155 stk.
Gutt	5,0 %	14,9 %	28,7 %	41,6 %	9,9 %	101 stk.

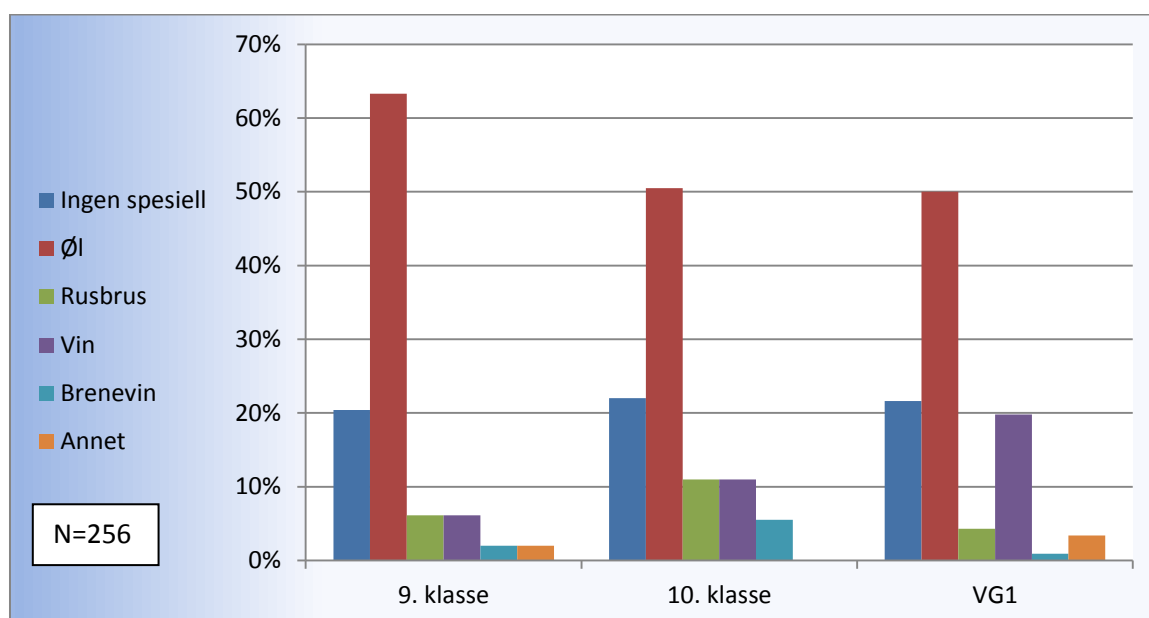
Gjennomsnittlige tall fra tabellen på forrige side viser at debutalder våren 2013 for jenter er 14 år og 6 måneder, mens for gutter er 14 år og 4 måneder.

De fleste som drakk alkohol (**91,8 %**) var sammen med venner første gang de debuterte, mens **5,5 %** oppga at de var sammen med foreldre eller foresatte.

Endringer i perioden 2007-2013

Gjennomsnittlig debutalder for både jenter og gutter er stigende. Siden 2007 har den økt med fem måneder for jenter, til 14 år og 6 måneder i 2013. For guttenes del er det i samme tidsperiode en økning på fire måneder til 14 år og fire måneder.

Hva slags alkohol drikker du oftest?

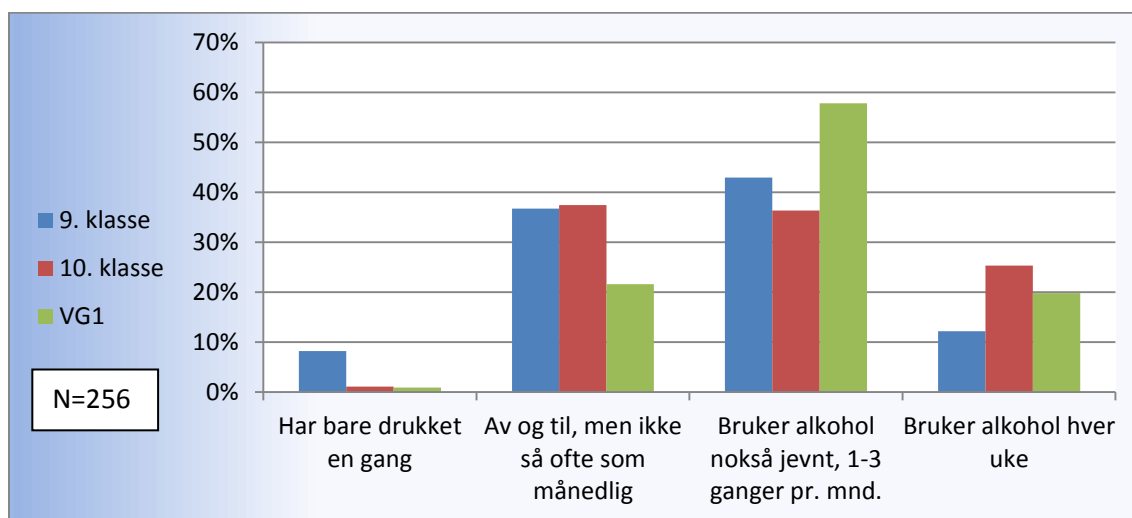
Når ungdommene drikker seg beruset er øl førstevalget for de fleste, uavhengig av alder. I forhold til kjønn oppgir **36,1 %** av jentene at øl er førstevalget. Rusbrus velger **11,0 %**, mens **22,6 %** velger vin. For guttene er tallene for øl **78,2 %**, rusbrus **1,0 %**, og vin **1,0 %**. Det er kun **2,6 %** av jentene og **3,0 %** av guttene som har brennevin som førstevalg.

Endringer i perioden 2007-2013

Siden 2007 kan en se en viss endring i type alkohol som drikkes. Færre drikker rusbrus og flere drikker vin, spesielt gjelder dette for jentene.

3.5 Hyppighet

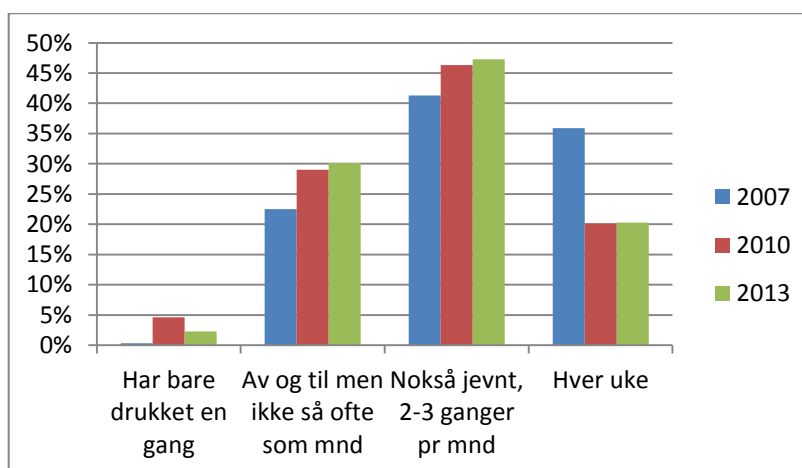
Hvor ofte bruker du alkohol?

30,1 % av de som hadde drukket så mye alkohol at de hadde følt seg beruset, oppga at de drakk av og til, men ikke så ofte som månedlig. **47,3 %** svarte 1-3 ganger pr. måned, mens **20,3 %** oppga at de drakk ukentlig.

Når det gjelder hyppighet er det en liten forskjell mellom kjønnene i jentenes favør. Denne er ikke stor, men fra tidligere å ha vært under i forbruk, ser en nå tendenser til at jentene drikker litt mer enn guttene.

Endringer i perioden 2007-2013

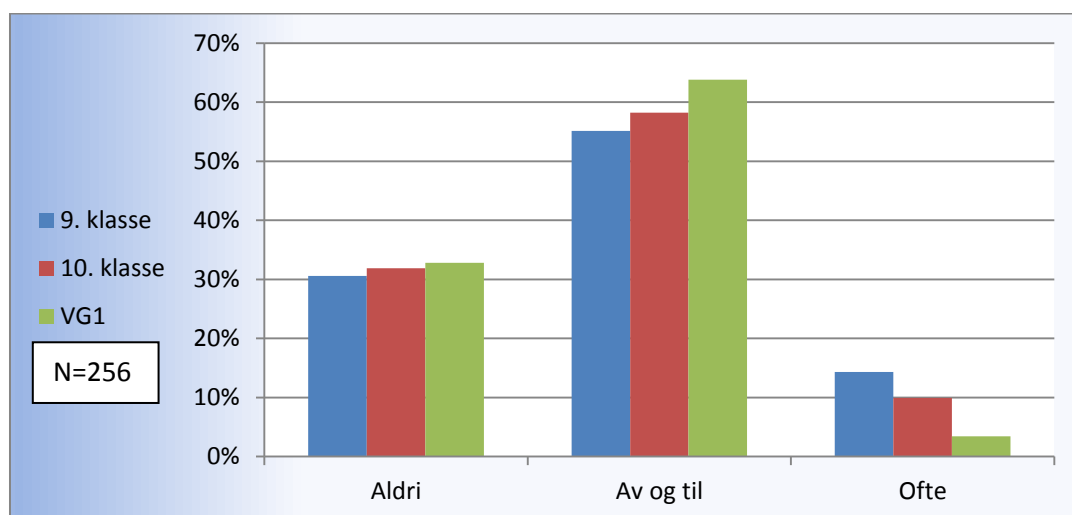
Det er små endringer i totalforbruket fra 2010. Dog er det en tendens at jentene drikker noe mer enn før.

3.6 Mengde

Tilsvarende undersøkelser som denne har vist at det er vanskelig for ungdom å oppgi eksakt hvor mye de drikker, enten i form av enheter, flasker eller liknende. Da det også er svært individuelt hvor mye alkohol den enkelte tåler, så vi mener derfor at mengde er et lite hensiktsmessig mål i denne sammenhengen.

For å få et bilde av hvor mye, og hvordan ungdommen bruker alkohol når de drikker, stilte vi spørsmålet: «Drikker du deg full /"dritings" når du drikker?»

Drikker du deg full /"dritings" når du drikker?

68,0 % av ungdommene som drikker alkohol, oppgir at de av og til, eller ofte, drikker seg fulle. Det er en viss forskjell mellom kjønnene i vårt tallmateriale, da det er **9,0 %** flere jenter enn gutter som oppgir at de har denne drikkeadferden.

Endringer i perioden 2007-2013

Ca. to tredjedeler av ungdommen oppgir at de av og til, eller ofte, drikker seg fulle. Det er liten endring av det totale bildet over tid. Dog er det en viss nedgang i hyppigheten blant elevene på videregående, men dette blir kompensert ved at ungdomsskoleelevene drikker oftere enn før.

4. TILGJENGELIGHET

For å danne oss et bilde av den totale tilgangen på rusmidler, spurte vi om hvilke rusmidler ungdommen har blitt tilbudt det siste året.

Har du blitt tilbudt følgende rusmidler en eller flere ganger det siste året?

	Nei, aldri	En gang	Flere ganger	Total
Øl	21,7 %	11,9 %	66,4 %	429 stk.
Vin	31,5 %	12,4 %	56,1 %	429 stk.
Brennevin	41,1 %	12,4 %	46,3 %	428 stk.
Rusbrus	49,6 %	9,7 %	40,7 %	423 stk.
Hasj/marihuana	70,4 %	14,5 %	15,2 %	429 stk.
Syntetisk cannabis	93,7 %	2,8 %	3,5 %	427 stk.
Andre rusmidler	95,1 %	2,3 %	2,6 %	426 stk.

Av tabellen over kan vi se at **78,3 %** har blitt tilbudt øl en eller flere ganger det siste året, Tallene for vin er **68,5 %**, for brennevin **58,7 %**, og for rusbrus **50,4 %**. Det er her viktig å understreke at tallene over kun forteller oss noe om hva ungdommene er tilbudt og sier ikke noe om eventuelt forbruk. Tallene viser likevel tydelig at tilgangen er relativt stor på de fleste rusmidlene.

I forhold til hasj/marihuana oppgir **29,7 %** at de har blitt tilbudt dette.

Hvor lett ville det være for deg å få tak i følgende rusmidler?

	Lett	Vanskelig	Vet ikke	Sum
Øl	81,6 %	5,8 %	12,6 %	430 stk.
Vin	71,4 %	11,2 %	17,4 %	430 stk.
Brennevin	39,8 %	30,7 %	29,5 %	430 stk.
Rusbrus	59,0 %	15,7 %	25,3 %	427 stk.
Hasj/marihuana	20,7 %	37,5 %	41,7 %	429 stk.
Syntetisk cannabis	7,9 %	42,3 %	49,8 %	430 stk.
Andre rusmidler	6,0 %	45,6 %	48,4 %	430 stk.

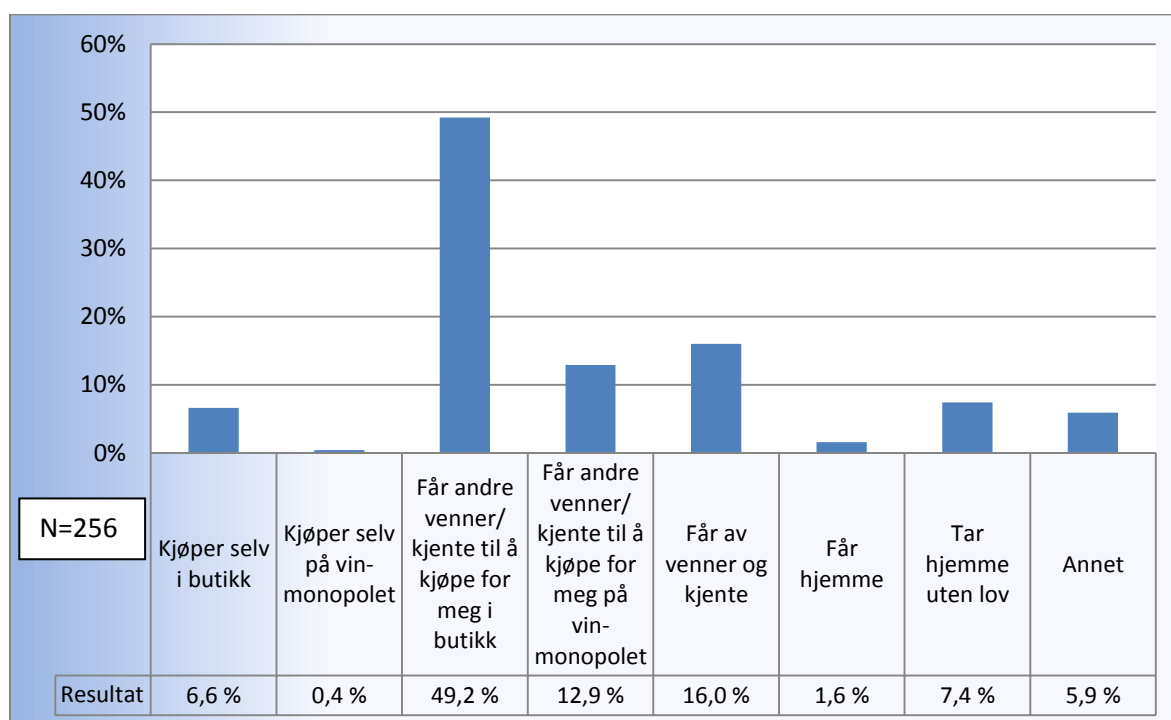
Fire av fem ungdommer mener at det er lett for dem å få tak i øl. Litt over halvparten svarer det samme om vin, mens en drøy tredjepart mener at det er lett å få tak i brennevin. Her som elles øker

tilgjengeligheten med alderen.

		Har du prøvd følgende rusmiddel: Øl			
		Nei, aldri	En gang	Flere ganger	Total
Hvor lett ville det være for deg å få tak i øl?	Lett	8,1 %	12,1 %	79,8 %	346 stk.
	Vanskelig	44,0 %	24,0 %	32,0 %	25 stk.
	Vet ikke	50,0 %	28,8 %	21,2 %	52 stk.

Også denne undersøkelsen bekrefter at tilgjengelighet og forbruk henger sammen. Av de som svarte at det er lett å få tak i øl, svarte **79,8 %** at de har drukket dette flere ganger. Mens i blant de som svarte «vet ikke» eller «vanskelig», er det bare **24,7 %** som oppgir at de har drukket øl flere ganger.

Når du bruker alkohol, hvordan får du oftest tak i den?

Tabellen over viser at de fleste ungdommene får tak i alkohol gjennom sine venner og bekjente. Kun **7 %** kjøper den selv direkte fra utsalgssteder.

7,4 % sier at de tar hjemme uten lov, mens **1,6 %** får alkohol fra sine foreldre.

Endringer i perioden 2007-2013

I forhold til de tidligere undersøkelsene vi har gjort i bydelen, så viser

årets undersøkelse at det fortsatt er svært enklere for de fleste av ungdommene å få tak i de rusmidlene de måtte ønske.

4.1 Salg fra butikker

En tredjepart av elevene (**34,7 %**) svarte positivt til at de kjente til butikker nær hjemstedet der ungdom under 18 år får kjøpt øl/rusbrus. Det er ingen forskjell mellom kjønnene og det er liten forskjell mellom klassetrinnene, så det er mye som tyder på at dette er allment kjent innenfor deler av ungdomsmiljøet.

5. KONSEKVENSER

De av ungdommene som oppga at de hadde drukket, ble også spurt om de noen gang hadde gjort noe som de angret på mens de var beruset.

Har du gjort noe i beruset tilstand som du angret på?

N=256	Prosent av utvalget (256 stk.)			
	Antall svar	Jenter	Gutter	
Jeg har dummet meg ut	55 stk.	36 stk.	19 stk.	21,5 %
Jeg har sagt/gjort noe jeg angret på	48 stk.	37 stk.	11 stk.	18,8 %
Jeg har lagt ut bilder/meldinger på sosiale medier for å såre andre	5 stk.	4 stk.	1 stk.	2,0 %
Jeg har drukket så mye at jeg ikke husker hva som skjedde (blackout)	54 stk.	37 stk.	17 stk.	21,1 %
Jeg har utøvd fysisk vold mot andre	8 stk.	3 stk.	5 stk.	3,1 %
Jeg har begått skadeverk, tyveri og /eller innbrudd	2 stk.	-	2 stk.	0,8 %
Jeg har utført seksuelle handlinger overfor en annen mot dennes vilje	2 stk.	1 stk.	1 stk.	0,8 %
Jeg har truet/mobbet andre	2 stk.	-	2 stk.	0,8 %
Annet	25 stk.	20 stk.	5 stk.	9,8 %

Av totalt 256 stk. svarte **44,1 %** at de hadde gjort noe i beruset tilstand som de angret på. Fordelt på kjønn så svarte **48,4 %** av jentene positivt på dette, mens for guttene var svarprosenten **37,6 %**.

Endringer i perioden 2007-2013

I 2007 svarte **56,3 %** at de hadde gjort noe i beruset tilstand som de angret på. I 2010 var tallet **44,5 %**. Årets resultat på **44,1 %** viser at nivået fortsatt er svært høyt og at mange ungdom utsetter seg for unødvendig risiko i beruset tilstand.

		Har du gjort noe i beruset tilstand som du anger på?		
		Ja	Nei	Total
Drikker du deg full/«dritings» når du drikker?	Aldri	18,3 %	81,7 %	82 stk.
	Av og til	54,5 %	45,5 %	154 stk.
	Ofte	70,0 %	30,0 %	20 stk.

N=256

Som tabellen over viser er det de som drikker oftest, og de som drikker mest, som flest ganger kommer i en situasjon der de gjør ting i beruset tilstand som de senere angre på.

Vi ser også (i tabellen under) en klar tendens mellom de ungdommene som svarer at foreldrene vet om deres alkoholbruk, og sannsynligheten for at ungdommene gjør noe, eller blir utsatt for noe, i alkoholpåvirket tilstand som de senere angre på.

		Har du gjort noe i beruset tilstand som du anger på?		
		Ja	Nei	Total
Når du drikker alkohol, tror du dine foreldre/foresatte vet om dette?	Ja	57,5 %	42,5 %	127 stk.
	Nei	21,4 %	78,6 %	56 stk.
	Vet ikke	38,9 %	61,1 %	72 stk.

N=256

Har du blitt utsatt for noe i beruset tilstand som du ønsker at ikke hadde skjedd?

N=256				Prosent av utvalget (256 stk.)
	Antall svar	Jenter	Gutter	
Jeg har blitt utsatt for fysisk vold fra andre	5 stk.	2 stk.	3 stk.	2,0 %
Jeg har blitt frastjålet penger og/eller frastjålet/ fått ødelagt eiendeler	18 stk.	9 stk.	9 stk.	7,0 %
Jeg har blitt utsatt for seksuelle handlinger mot min vilje	19 stk.	17 stk.	2 stk.	7,4 %
Jeg har blitt truet/mobbet	7 stk.	3 stk.	4 stk.	2,7 %
Annet	25 stk.	15 stk.	10 stk.	9,8 %

En av fire (**25,8 %**) ungdom som hadde drukket seg beruset en eller flere ganger, svarte at de hadde blitt utsatt for noe i beruset tilstand som de ønsker at ikke hadde skjedd.

Selv om undersøkelsen er anonym, mener vi at det krever en viss grad av mot og selvinnsikt for å rapportere inn handlinger som både kan være kriminelt og/eller krenkende. Det er derfor sannsynlig at de reelle tallene er høyere enn hva denne undersøkelsen har avdekket. Spesielt i forhold til seksuelle overgrep som begås mellom ungdom i beruset tilstand, bør en regne med mørketall.

I vårt tallmateriale er det 39 jenter og 27 gutter som har rapportert om at de har vært utsatt for til dels svært alvorlige handlinger i alkoholpåvirket tilstand. Både gutter og jenter har blitt utsatt for fysisk vold og seksuelle handlinger mot deres vilje. Mange har også opplevd å bli frastjålet penger, eller fått ødelagt sine eiendeler. Når vi samtidig vet at mange (**21,1 %**) har drukket så mye at de ikke husker hva som har skjedd, må dette betegnes som svært urovekkende.

Alle ungdommene som rapporterte at de enten selv hadde gjort noe i beruset tilstand, eller var blitt utsatt for noe som de skulle ønske at ikke hadde skjedd, ble spurt om de hadde snakket med noen voksne om dette. Kun **10,8 %** svarte at de hadde fortalt en voksen om hendelsen. Av de som ikke hadde gjort det, var det bare **5,0 %** som ønsket at de hadde gjort det.

Disse svarene indikerer at mesteparten av vold, overgrep og andre kriminelle handlinger som ungdommen utsettes for når de drikker, sjelden kommer foreldrene for øre og forblir en hemmelighet blant de unge. Det indikerer også på at handlinger av kriminell karakter heller ikke rapporteres videre til politiet. Noe som igjen betyr at hverken offer eller gjerningsperson får mulighet til videre oppfølging.

Endringer i perioden 2007-2013

I 2007 var det **26,9 %** av ungdommene som var blitt utsatt for noe i beruset tilstand som de ønsket at ikke hadde skjedd. I 2010 var tallet **20,8 %**, mens i 2013 er tallet **25,8 %**. Innholdsmessig er det noe mindre fysisk vold og trussel/mobbing i år, mens det er flere som opplever å ha blitt utsatt for seksuelle handlinger mot sin vilje. Fra 10 stk. i 2010 til 18 stk. i 2013.

6. UNGDOMMENS HOLDNINGER

6.1 Hva mener ungdommene?

For å få mer kunnskap om hvilke holdninger ungdommen i bydelen har til alkohol- og rusmisbruk, ble de spurt om i hvilken grad de var enige i følgende utsagn:

	Enig	Uenig	Usikker	Total
Foreldre burde snakke mer med barna om rusmidler	34,7 %	35,9 %	29,4 %	429 stk.
Jeg synes at det er naturlig at fest og alkohol hører sammen	59,1 %	22,4 %	18,4 %	428 stk.
Jeg ønsker at flere kunne hatt private fester uten alkohol	29,5 %	37,7 %	32,8 %	427 stk.
Det er ikke gøy på fest uten alkohol	20,7 %	55,1 %	24,2 %	430 stk.
Det er vanskelig å være den ene som ikke drikker på fest når alle andre drikker	46,3 %	38,1 %	15,6 %	430 stk.
Foreldre burde passe bedre på hva ungdommen gjør	29,1 %	42,3 %	28,6 %	430 stk.
Det er vanskelig å snakke med foreldrene om alkohol	24,2 %	62,8 %	13,0 %	430 stk.
Det er narkotika som er problemet blant ungdom, ikke alkohol	25,0 %	42,1 %	32,9 %	420 stk.
Hasj/marihuana er ikke farligere enn alkohol	23,7 %	48,4 %	27,8 %	417 stk.
Jeg er for legalisering av hasj/marihuana	18,3 %	57,0 %	24,7 %	409 stk.

6.2 Alkohol og fest

59,1 % mener at fest og alkohol hører naturlig sammen; **53,0 %** jenter og **66,7 %** gutter. Jo oftere det drikkes alkohol i hjemmet, og /eller at ungdommen selv har drukket seg beruset, jo oftere mener man at fest og alkohol hører sammen.

20,7 % oppgir at det ikke er gøy på fest uten alkohol; **15,2 %** jenter og **27,5 %** gutter. Det er også her en klar tendens til at jo oftere det drikkes alkohol i hjemmet, og/eller at ungdommen selv har drukket seg beruset, jo mer enig er man i at det ikke er gøy uten alkohol på fest.

Videre oppgir **29,5 %** at de ønsker at flere kunne hatt private fester uten alkohol; **33,9 %** jenter og **24,1 %** gutter. Her det imidlertid en klar tendens til at desto sjeldnere det drikkes alkohol i hjemmet, og/eller at ungdommen aldri har drukket seg beruset, desto oftere ønsker man at flere kunne hatt private fester uten alkohol.

46,3 % oppgir at det er vanskelig å være den ene som ikke drikker på fest når alle andre gjør det; **47,9 %** jenter og **44,3 %** gutter. Det er også her en klar tendens til at desto sjeldnere det drikkes alkohol i hjemmet, desto mer enige er ungdommene i at det er vanskelig å være den ene som ikke drikker på fest.

Av de ungdommene som oppgir å ha drukket seg beruset, mener **87,4 %** at de ikke synes at deres alkoholforbruk er noen problem. **4,3 %**, svarte at de er litt, eller svært bekymret, for sitt alkoholforbruk. **8,3 %** har ikke tenkt over spørsmålet.

På spørsmål om hvilke begrunnelser som er de viktigste hvis de velger å avstå fra og drikke alkohol, oppgir **28,2 %** at de ikke får lov av foreldrene sine. **11,9 %** oppgir at alkohol er helsefarlig, **11,1 %** liker ikke å miste kontrollen, mens **13,5 %** liker ikke smaken.

6.3 Hasj/narkotika

Totalt mener **25,0 %** av ungdommene at det er narkotika som er problemet blant ungdom, ikke alkohol; **21,7 %** jenter og **29,2 %** gutter.

23,7 % mener at hasj/marihuana ikke er farligere enn alkohol; **18,5 %** jenter og **30,4 %** gutter.

18,3 % er for legalisering av hasj/marihuana; **11,1 %** jenter og **27,3 %** gutter.

6.4 Foreldrenes holdninger

Totalt oppgir **24,2 %** at det er vanskelig å snakke med foreldrene om alkohol, og **34,7 %** oppgir at foreldrene burde snakke mer med barna om rusmidler.

Det er en klar tendens til at desto sjeldnere det drikkes alkohol i hjemmet, og/eller hvis man ikke har drukket seg beruset, desto mer ønsker man at foreldrene skal snakke med barna sine om rusmidler.

29,1 % mener at foreldrene burde passe bedre på hva ungdommene gjør. Det er en klar tendens til at jo sjeldnere det drikkes alkohol i hjemmet, og/eller ungdommen selv ikke har drukket seg beruset, desto mer enig er man i at foreldrene burde passe bedre på hva ungdommene gjør.

Elevene i undersøkelsen ble også spurt om hvilke voksne de ville foretrekke å snakke med om alkohol. **41,5 %** oppgir foreldrene som ønsket samtalepartner, mens **19,8 %** helst vil snakke med eldre søsken. **14,6 %** sier de vil foretrekke å snakke med helsesøster. **11,7 %** svarer at de ikke ønsker å prate med noen om dette.

Selv om flertallet av ungdommen svarer at de er villige til å snakke med voksne om alkohol, ser vi ut i fra tidligere funn i undersøkelsen at svært få ønsker å snakke om negative opplevelser en måtte ha i forbindelse med bruk av alkohol (se kapittel 5, konsekvenser).

6.5 Framtiden

Til slutt ble alle som deltok i undersøkelsen spurt om hvordan de trodde at alkoholforbruket deres ville være om 2 år. **54,5 %** oppgir at de vil øke sitt forbruk, og **20,9 %** tror de vil drikke like mye som i dag. Nesten ingen elever tror at de vil redusere sitt forbruk, og kun **8,1 %** tror de ikke vil drikke alkohol i det hele tatt om to år.

Endringer i perioden 2010-2013

Det er små endringer i svarene på alkoholrelaterte spørsmål, men det er en tydelig tendens i mot en mer liberal holdning i forhold til hasj/marihuana blant deler av ungdomsgruppen, spesielt blant gutter.

7. FORELDRENES HOLDINGER

Denne undersøkelsen gir ingen klare svar på hvorfor mange ungdom velger å debutere med alkohol i til dels svært ung alder. Men våre funn tyder på at foreldrenes holdninger, og foreldrenes bruk av alkohol, er helt avgjørende i forhold til hvordan ungdommen forholder seg til rusmidler.

7.1 Foreldrenes drikkemønster

For å kunne kartlegge om det var en sammenheng mellom ungdommen og foreldrenes alkoholforbruk ble elevene spurt om:

Hvor ofte det drikkes alkohol hjemme?

	Aldri	Sjeldent, ca. en gang pr mnd.	Ukentlig	Daglig	Total
9. Klasse	20,3 %	22,8 %	47,2 %	9,8 %	123 stk.
10. klasse	8,2 %	19,2 %	58,9 %	13,7 %	146 stk.
VG1	8,6 %	22,8 %	64,2 %	4,6 %	162 stk.

I gjennomsnitt oppga **57,5 %** at foreldrene drakk ukentlig, mens **9,0 %** svarte daglig. Svarene sier ikke hvor mye det drikkes, eller i hvilke anledninger. Det er kun ungdommenes egne observasjoner av foreldrenes drikkemønster. Men ut i fra forskning og tilsvarende undersøkelser vet vi at ungdommens observasjoner er en god indikator, og også ved denne undersøkelsen får vi bekreftet sammenhengen mellom ungdommen og foreldrenes alkoholforbruk.

		Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har følt deg beruset?		
		Ja	Nei	Total svarte
Sum alle		59,2 %	40,8 %	431 stk.
Hvor ofte drikkes det alkohol hjemme?	Aldri	27,5 %	72,5 %	51 stk.
	Sjeldent, ca. en gang pr. mnd.	57,0 %	43,0 %	93 stk.
	Ukentlig	64,9 %	35,1 %	248 stk.
	Daglig	69,2 %	30,8 %	39 stk.

I tabellen over har en sammenlignet andelen av unge som har drukket seg beruset opp i mot hyppigheten av foreldrenes alkoholforbruk. **69,2 %** av de som oppgir at foreldrene drikker daglig har selv drukket seg beruset. Andelen synker når foreldrene oppgis å drikke sjeldnere. Det er kun **7,9 %** som svarer ja, eller i perioder, på spørsmålet om det drikkes for mye alkohol hjemme.

Ovennevnte sammenheng er også parallell i forhold til utprøving av rusmidler.

		Har du prøvd følgende rusmidler: (Svaralternativ «Flere ganger»)					
		Øl	Vin	Brennevin	Rusbrus	Hasj/ Marihuana	Andre rusmidler
Hvor ofte drikkes det alkohol hjemme?	Aldri	34,7 %	26,5 %	8,2 %	14,3 %	4,1 %	2,0 %
	Sjeldent	68,8 %	60,2 %	48,4 %	47,8 %	4,3 %	1,1 %
	Ukentlig	76,1 %	70,9 %	50,2 %	50,6 %	7,4 %	1,5 %
	Daglig	74,4 %	60,5 %	63,2 %	43,2 %	5,3 %	5,3 %

På spørsmål om de aldri, en gang, eller flere ganger hadde prøvd ett eller flere av ovennevnte rusmidler er det en klar sammenheng mellom hvor ofte det drikkes hjemme, og hvor mange ganger de hadde prøvd dette.

Endringer i perioden 2007-2013

Det er små prosentvise endringer i materialet i de tre undersøkelsene vi har gjort fra 2007, og det totale bildet mellom foreldrenes alkoholforbruk og de unges misbruk, er like sterk som før.

7.2 Holdninger og regler i hjemmet

Ungdommene ble også spurt om hvilke avtaler de hadde hjemme i forhold til tider de må være inne om kvelden og om bruk av alkohol. I forhold til innetider svarte de fleste elevene at de alltid, eller som oftest, har en avtale, men at tidspunktet kan variere. I vårt materiale finner vi få klare sammenheng mellom ovennevnte avtaler og ungdommens alkoholforbruk.

I forhold til regler for ungdommens alkoholforbruk har de fleste foreldrene et restriktivt forhold for de yngste, men ut i fra tabellen under ser en at dette endrer seg med elevenes alder.

Hvilke regler har dere hjemme for ditt alkoholbruk?

	9. klasse	10. klasse	VG1	Sum
At jeg aldri noen sinne bør bruke alkohol	7,4 %	4,8 %	3,7 %	5,1 %
At jeg ikke får bruke alkohol før jeg har fylt 18 år	55,4 %	42,5 %	37,7 %	44,3 %
At jeg ikke får bruke alkohol før jeg har fylt 16 år	7,4 %	2,7 %	0,0 %	3,0 %
At jeg kan drikke litt, men bare når foreldre eller foresatte er tilstede	5,0 %	7,5 %	4,3 %	5,6 %
At jeg kan drikke litt når jeg er ute eller på fest, men med måte	12,4 %	28,1 %	42,6 %	29,1 %
At jeg kan gjøre som jeg vil	3,3 %	2,7 %	2,5 %	2,8 %
Vet ikke	9,1 %	11,6 %	9,3 %	10,0 %
Totalt antall svar	121 stk.	146 stk.	162 stk.	429 stk.

Når elevene går i 9. klasse sier **55,4 %** av foreldrene at de ikke får bruke alkohol før de er fylt 18 år, mens blant elevene i VG1 er det bare **37,7 %** som står for denne reglen.

12,4 % av 9. klassingene svarer at «Jeg kan drikke litt når de er ute, eller på fest, men med måte». For elevene ved VG1 er svarprosenten hele **42,6 %**.

Hvem ungdommene bor sammen med til daglig ser også ut til å påvirke resultatene. Som tabellen på neste side viser er det færre av ungdommen som har drukket seg beruset, der de bor sammen med

begge foreldrene hele tiden, enn de som enten kun bor med en av dem, eller hos begge halvparten av tiden.

		Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har følt deg beruset?		
		Ja	Nei	Total svarte
Sum alle		59,3 %	40,7 %	432 stk.
Hvilke voksne bor du sammen med?	Mor og far	56,2 %	43,8 %	313 stk.
	En av foreldrene	64,9 %	35,1 %	37 stk.
	Hos begge, men de bor ikke sammen	70,5 %	29,5 %	78 stk.
	Annet	-	-	4 stk.

Blant ungdommen som har drukket seg beruset en eller flere ganger oppgir **49,8 %** at foreldrene vet om dette. Fra **33,3 %** av 9. klassingene, til **64,7 %** av elevene ved VG1.

		Hvor ofte bruker du alkohol?			
		Har bare drukket en gang	Av og til men ikke så ofte som månedlig	Bruker alkohol nokså jevnt, 1-3 ganger pr. mnd.	Bruker alkohol hver uke
Når du drikker alkohol, tror du at dine foreldre vet om dette?	Ja	0,8 %	19,7 %	53,5 %	26,0 %
	Nei	5,4 %	50,0 %	30,4 %	14,3 %
	Vet ikke	2,8 %	31,9 %	50,0 %	15,3 %
	Total	2,4 %	29,8 %	47,5 %	20,4 %

N=256

Av de som bruker alkohol 1-3 ganger pr. måned eller oftere, oppgir **79,5 %** at foreldrene vet om dette. For gruppen som oppgir at foreldrene ikke vet om dette er tallet **44,7 %**.

Ovennevnte gjentar seg også når det gjelder andre forhold vi har spurt ungdommen om (se graf neste side). Av dem som oppgir at foreldrene vet om deres alkoholforbruk er det **57,5 %** som svarer at de har gjort noe i beruset tilstand som de angrep på.

For gruppen som oppgir at foreldrene ikke vet om dette, er tallet **21,4 %**.

		Har du blitt utsatt for noe i beruset tilstand som du skulle ønske ikke hadde skjedd?				
		Jeg har blitt utsatt for fysisk vold fra andre	Jeg har blitt frastjålet penger og/ eller frastjålet/ fått ødelagt eiendeler.	Jeg har blitt utsatt for seksuelle handlinger mot min vilje	Jeg har blitt truet/ mobbet	Annet
N=256						
Antall tilfeller totalt		5 stk.	18 stk.	19 stk.	7 stk.	25 stk.
Når du drikker alkohol, tror du dine foreldre/ foresatte vet om dette?	Ja	4 stk.	11 stk.	13 stk.	2 stk.	18 stk.
	Nei	1 stk.	3 stk.	1 stk.	1 stk.	1 stk.
	Vet ikke	-	4 stk.	5 stk.	4 stk.	6 stk.

Samlet kan en oppsummere med at undersøkelsen viser en klar sammenheng mellom foreldrenes drikkemønster, og de reglene som praktiseres ovenfor ungdommens alkoholbruk. Jo oftere det drikkes hjemme, jo mer liberale holdninger har foreldrene ovenfor sine barn. Noe som igjen gjenspeiler seg i hvem som blir utsatt for uønskede hendelser i beruset tilstand.

7.3 Foreldrenes oppfølging

Alle elevene som oppga at de hadde drukket seg beruset, ble spurt om hvilken betydning det har for dem hvis foreldrene deres fulgte dem opp på ulike måter.

Hvilken betydning har det for deg hvordan du drikker hvis foreldrene dine...

N=254	Drikker Ikke	Drikker Mindre	Drikker Mer	Ingen Betydning	Total
	... venter med å legge seg til du kommer hjem	3,5 %	61,8 %	1,2 %	33,5 %
... henter deg til avtalt tid når du er ute på fest	12,3 %	58,1 %	3,6 %	26,1 %	253 stk.
... reiser bort i helgen	3,2 %	3,6 %	63,6 %	29,6 %	253 stk.

Tabellen på forrige side viser klart at foreldrenes oppfølging og valg spiller en viktig rolle i forhold til ungdommens alkoholforbruk. Velger foreldrene å reise bort i helgen svarer **63,6 %** at de vil drikke mer, mens det motsatt er tilfelle når foreldrene venter med å legge seg til ungdommen kommer hjem. Da svarer **65,3 %** at de ikke drikker, eller drikker mindre.

8. OPPSUMMERING

8.1 Hovedfunn

- Ungdom i Ullern trives godt i sitt nærmiljø.
- Daglig sigarettøyking har gått i fra 7,8 % av alle elevene i 2007, ned til 0,6 % i 2010. Har økt til 5,1 % i 2013. Se tabell s. 7.
- Alkoholbruket er stabilt fra 2010 og fortsatt høyt.
- Økt antall hendelser av uønsket adferd som en konsekvens av rus blant unge (som f.eks. trakassering, uønsket seksuell adferd/overgrep i forbindelse med festing).
- Ved tydelig foreldrekontroll drikkes det mindre.
- Klare tendenser i mot et mer liberalt syn på cannabisbruk, spesielt blant gutter.

Tendenser i 2013

- Flere jenter enn tidligere drikker seg beruset.
I undersøkelsen ser vi at alkoholbruken er jevnt høy, og særlig merkbart er jentenes drikkemønster i vår bydel. Ikke bare har de endret sitt drikkemønster i retning av guttenes drikkemønster, men på enkelte områder viser undersøkelsen at de drikker mer.
- Vi ser også tendens til at cannabisbruken blant ungdom øker og her er guttene i flertall. Andelen som oppgir de har brukt cannabis en eller flere ganger var 14,4 % i 2007 med nedgang til 8,9 % i 2010. Økende bruk av cannabis i 2013 til 14,8 %.

8.2 Tiltak

Bydel Ullern er opptatt av å ha et stabilt forebyggende perspektiv på sine tiltak og tar ungdom på alvor ved å anerkjenne viktigheten av foreldrenes egen rolle i det forebyggende arbeidet. Vi ser viktigheten av systematisk forebyggende tiltak over tid.

Tiltaket ØPP (Ørebro prevensjonsprogram) er en metode man bruker i informasjonsarbeidet for foreldre rundt ungdom og rus. Bydelen mener det er lurt å starte på foreldremøter så tidlig som f.eks. i 7. klasse. KORUS (Kompetansesenter Rus i Oslo) hadde en pilot på dette programmet hvor vi som bydel deltok. Hensikten med programmet er å øke bevisstheten rundt hva som kan ventes av alkoholbruk blant unge og hvordan man kan møte dette.

Å inkludere ØPP i foreldremøter i forbindelse med Ung og rusundervisning i 8. klasse har Øraker FAU meldt tilbake at også har fungert fint.

Bydelen har igangsatt HAP (hasjavvenningsprogram) også kalt «Ut av tåka», og utdannet tre veiledere i 2012/2013 gjennom Uteseksjonen i denne metodikken. Programmet støtter ungdommen ved avvenning og skal bidra forebyggende, samt hindre tilbakefall. Når politiet kontrollerer på skoler og ungdom tas i cannabisbruk, anbefales blant annet HAP som en del av påtaleunnlatelse.

Jentegruppa Sisterhood er et annet godt forebyggende tiltak. Målet med tiltaket er generelt å styrke jentene selvtilitt. Metoden har som mål å gi jentene trygghet til å gå sin egen vei stilt overfor press fra jevnaldrende, både når det gjelder rus, utdanningsvalg og andre livsvalg.

8.3 Konklusjon

Salto har siden 2007 igangsatt og gjennomført en rekke tiltak som har hatt som mål å utsette debutalder på rusmisbruk og øke bevisstheten rundt ungdoms bruk av rusmidler. Flere av tiltakene har vært i samarbeid med foreldre.

Vi vet at rusbruken blant ungdom generelt i landet går ned, men som vi også tidligere har sett er ungdom i vår del av byen er et unntak.

Vår lokale ungdom og rusundersøkelse viser at foreldrenes holdning til rus påvirker ungdommenes holdning. En annen fersk studie (Ung i Norge) viser også til den sterke sammenhengen mellom foreldres drikkemønstre og ungdommens drikkemønstre. At ungdom «arver» sine foreldres rusmønstre er altså noe man må ha i bakhodet.

Bydelen mener det blir desto viktigere å støtte foreldrene i deres oppdragende rolle over for sine barn i disse utfordringene. Å ha stabile gode samarbeidsarenaer for foreldre, skole og bydel er vesentlig for kunne møte alkohol og rusproblematikken blant ungdommene våre.

Vi har god erfaring med å samarbeide med skolene og ønsker å være på lag med de foresatte så tidlig som mulig i det rusforebyggende arbeidet. Foreldremøtene er en god arena for informasjon om ungdom og rus.

Økt fokus og kontroll gir resultater som mindre cannabisbruk. Når Majorstuen politistasjon er ute på stikkprøver blant ungdom avdekker de bruk og salg, og bidrar til å stoppe utviklingen av cannabisbruk.

Ullern videregående skole har de to siste skoleår har hatt økt fokus og gjort bl.a. gruppetiltak for å stoppe utviklingen av cannabisbruk, noe som kanskje har resultert i at tallene i undersøkelsen fra elevene på 1. trinn var mer positive enn antatt.

Kilder

Pedersen, W., von Soest, T., Socialization to binge drinking: A population-based, longitudinal study with emphasis on parental influences. Drug Alcohol Depend. (2013),
<http://dx.doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2013.07.028>

Tormod Øia, «Ung i Oslo 2012» Nøkkeltall, Nova- Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

Link til vår egne rapporter fra Ungdom og rus i 2007 og 2010

http://www.bydel-ullern.oslo.kommune.no/barn_ungdom_og_familie/salto/

Ullern ungdom og rusundersøkelse 2013 er utført av SaLTo Ullern i samarbeid med Ullern videregående, Bjørnsletta og Øraker ungdomsskole.

Bearbeidelse av tall, utarbeidelse av resultater og grafisk utforming er gjort av Klaus Hennem Produksjon AS.

Sammen Lager vi et Trygt Oslo

Bydel Ullern

Besøksadresse: Hoffsvveien 48, 0377 Oslo

Postadresse: Postboks 43 Skøyen, 0212 Oslo

E-post: postmottak@bun.oslo.kommune.no

<http://www.bydel-ullern.oslo.kommune.no>